

Serikali lazima iwekeze kwa umakini katika ustahimilivu wa vijana dhidi ya itikadi kali ili kuzuia kuendeleza mzozo huko Cabo Delgado

- Takriban wanajeshi wawili wa jeshi la Msumbiji walikufa siku ya Jumanne, Aprili 5, wakati wa mashambulizi ya watu wenye itikadi kali dhidi ya nafasi ya Vyombo vya Ulinzi na Usalama (FDS) katika wilaya ya Nangade, kaskazini mwa Cabo Delgado¹. Kulingana na Carta de Moçambique, nafasi ya SDF iliyolengwa na shambulio la kushtuki-za ilikuwa katika kijiji cha Mandimba, kaskazini mwa kijiji chenye makao yake makuu katika wilaya ya Nangade. Mbali na vifo viwili, kulikuwa na askari wanne waliojeruhiwa.

Mikopo: JPaulo Pimenta

¹ <https://cartamz.com/index.php/sociedade/item/10371-terroristas-matam-dois-militares-em-ataque-a-posicao-das-fds-em-nangade>

Mikopo: JPaulo Pimenta

Licha ya mafanikio yaliyopatikana kutokana na kuwasili kwa vikosi vya kigeni kutoka Rwanda na SADC, usalama kaskazini mwa Cabo Delgado bado ni changamoto. Wilaya za Macomia na Nangade zimekuwa zikikumbwa na mashambulizi ya mara kwa mara ya watu wenye itikadi kali kali. Hali hii inathibitisha uzoefu wa kimataifa kwamba operesheni za kijeshi pekee hazitoshi kutatua tatizo la itikadi kali kali, hasa wakati mzozo huo unachochea na kunyimwa haki za kijamii na kiuchumi, kutengwa kwa kabila na kuchanganyikiwa ndani ya dini - na kusukumwa na biashara haramu na uhalifu uliopangwa - kama ilivyo katika Cabo Delgado².

Kwa hakika, kutegemea mbinu za kijeshi pekee kuna uwezekano mkubwa wa kuzidisha mzozo kuliko kuutatua. Hata hivyo, operesheni za pamoja za kijeshi zinaweza kuwa na jukumu muhimu katika kufafanua masharti ya utatuzi wa migogoro, hasa ikiwa zimeundwa kwa uangalifu na kutekelezwa kulingana na mkakati madhubuti unaojumuisha mazungumzo ya utatuzi,

maendeleo na uzuiaji, na kupambana na mipango ya itikadi kali³.

Kinga pia inahusisha kuimarisha ustahimilivu wa jamii dhidi ya itikadi kali za kikatili, haswa miongoni mwa vijana, kupinga itikadi kali na kuajiriwa na vikundi vya itikadi kali. Kwa hakika, utafiti uliochapishwa mwaka 2017 na Shirika la Maendeleo la Umoja wa Mataifa (UNDP), uliopewa jina la "Safari ya Kukabili Msimamo Mkali barani Afrika: Motisha, Motisha na Hatua ya Kubadilisha Ajira", unaonyesha kuwa mambo kama vile kutengwa, ukosefu wa matarajio ya kiuchumi na uwezekano kwa ushiriki wa raia huongeza hatari ya vijana kwa itikadi kali za vurugu⁴.

Moja ya njia za kupunguza uwezekano wa vijana kuajiriwa na watu wenye msimamo mkali ni kukuza programu za mafunzo ya kitaaluma na kuunda mipango ya kuongeza mapato na kujiajiri.

Hata hivyo, hutokea kwamba Serikali ya Msumbiji haina mpango wa kupinga itikadi kali kali inayowalenga vijana kutoka kaskazini mwa

² https://cddmoz.org/wp-content/uploads/2021/07/Serie-de-Resolucao-de-Conflitos-Numero-4--Riscos-e-oportunidades_a-utilizacao-de-operacoes-combinadas-contra-o-extremismo-violento-em-Cabo-Delgado.pdf

³ https://cddmoz.org/wp-content/uploads/2021/07/Serie-de-Resolucao-de-Conflitos-Numero-4--Riscos-e-oportunidades_a-utilizacao-de-operacoes-combinadas-contra-o-extremismo-violento-em-Cabo-Delgado.pdf

⁴ <https://news.un.org/pt/story/2017/09/1594491-pobreza-e-privacao-empurram-ovens-para-o-extremismo-em-africa>

Msumbiji. Mfuko wa Kusaidia Miradi ya Vijana (FAIJ) ndiyo programu pekee ya serikali inayolenga vijana, ambayo lengo lake ni kufadhili miradi ya kuzalisha mapato, “inayolenga kuongeza ajira na/au fursa za kujiajiri, kuendeleza utamaduni wa usimamizi na kuweka akiba, pamoja na ushiriki wa vijana katika maendeleo ya nchi”⁵.

Licha ya kuidhinishwa katikati ya mwaka wa 2020, katika kilele cha mashambulizi ya watu wenye itikadi kali, mpango huu hauzingatii hali ya itikadi kali kali. Hiyo ni, vigezo vya kupata mfuko huo ni halali katika majimbo yote na haizingatii mazingira maalum ambayo vijana wa Cabo Delgado, Nampula na Niassa wanaishi. Mfuko wa Usaidizi wa Miradi ya Vijana (FAIJ) unapuuza kabisa udhaifu wa vijana kaskazini mwa Msumbiji kwa itikadi kali, na unawachukulia kama vile inavyowatendea vijana katika majimbo mengine.

Mfuko wa pekee wa serikali unaounga mkono mipango ya vijana hautoi motisha madhubuti ambayo inaweza kusaidia kukatisha itikadi kali ya vijana kaskazini mwa Msumbiji, pamoja na kupunguza uwezekano wao wa kuajiriwa na makundi yenye itikadi kali. Chaguo jingine la kuzingatia litakuwa kuundwa kwa hazina maalum ya kuwahudumia vijana wa Nampula, Niassa na Cabo Delgado. Masharti ya kupata fedha yanapaswa kurahisishwa ili kuruhusu ushiriki mkubwa wa vijana walionyimwa fursa za ajira na matarajio ya kiuchumi.

Mpango wa Ujenzi Mpya wa Cabo Delgado (2021 - 2024), ulioidhinishwa Septemba 2021 na Baraza la Mawaziri, katika Kikao cha 32 cha Kawaida, unatoa kipaumbele kwa ujenzi na ukarabati wa miundombinu ya umma, ukiachilia mbali masuala ya kijamii na kiuchumi. Sasa, katika michakato ya ujenzi upya baada ya mzozo, ujenzi mpya wa kitambaa cha kijamii na kiuchumi kilichovunjika ni muhimu na muhimu kama uingizwaji wa miundo msingi. Inatokea kwamba hatua na mipango iliyopangwa kwa vijana katika Mpango wa Ujenzi upya wa Cabo Delgado haitofautiani na ile iliyoandaliwa na Katibu wa Jimbo la Vijana na Ajira (SEJE) katika majimbo mengine.

Kwa mfano, SEJE inapendekeza, katika muktadha wa ujenzi mpya wa Cabo Delgado, kuendeleza vitendo vifuatavyo: Kufanya midahalo inayochochea ushiriki na utangamano wa vijana katika matendo ya kizalendo kwa ajili ya kuendeleza amani, umoja wa kitaifa na kulinda uhuru; Kufanya mafunzo ya awali na endelevu ya kitaalamu na kuwageuza vijana kwa nia ya kujua jinsi ya kufanya hivyo - katika awamu ya awali, mkazo utakuwa kwenye Vitengo vya Mafunzo ya Ufundi Stadi; Kusambaza vifaa vya kujiajiri ndani ya wigo wa Mpango wa “Meu Kit Meu Emprego”, ili kuchochea ujasiriamali na kuongeza kipato kwa vijana; Miradi ya kuwaingizia kipato vijana fedha katika muktadha wa kusaidia mipango ya vijana; Kufanya mashindano kwa mafunzo ya kulipwa; Hakikisha jozi 32,000 za sare chini ya mpango wa “Eu sou Capaz”.

Kama inavyoonekana, SEJE inakusudia kuiga katika mpango wa ujenzi wa Cabo Delgado hatua na mipango ambayo imekuwa ikiendeleza katika majimbo yote. Hakuna mpango ambao umefikiriwa na kubuniwa kushughulikia kwa upekee mahitaji ya vijana wanaoishi katika mazingira yaliyoathiriwa na itikadi kali kali. Ukiwa na bajeti ya dola za Marekani milioni 300, Mpango wa Ujenzi wa Cabo Delgado unatoa tu hatua za muda mfupi (mwaka mmoja) na wa kati (hadi miaka mitatu), na inabainisha kuwa uingiliaji kati wa muda mrefu wa kimuundo (miaka mitano na zaidi) utaratibiwa katika eneo hilo na vyombo vya mipango vya kisékta.

Zaidi ya hayo, Mpango wa Ujenzi mpya wa Cabo Delgado unarejelea Mpango Jumuishi wa Maendeleo wa Kaskazini, ambao bado uko kwenye maandalizi, afua zinazolenga mabadiliko ya kimuundo kaskazini mwa Msumbiji na “muunganisho wa vijana kupitia modeli ya usaidizi wa kijamii wenye tija ambapo walengwa sio tegemezi tena kwenye ruzuku lakini kujitegemea”. Mpango Jumuishi wa Maendeleo wa Kaskazini, unaotayarishwa hivi sasa, utakuwa mpango mkakati wa Shirika la Maendeleo Jumuishi la Kaskazini (ADIN).

ADIN iliyoundwa Machi 2020 kwa jukumu la kukuza “hatua za aina nyingi kwa nia ya maen-

⁵ Despacho do Secretário de Estado da Juventude e Emprego, de 24 de Agosto de 2020, que aprova a revisão do Regulamento do Fundo de Apoio às Iniciativas Juvenis

deleo ya kijamii na kiuchumi ya Cabo Delgado, Niassa na Nampula”, ilitoa matarajio makubwa, haswa kati ya idadi ya watu wanaoishi kaskazini mwa Msumbiji. Miaka miwili baada ya kuundwa kwake, ADIN bado haijawasilisha mpango mmoja madhubuti wa mafunzo ya kitaaluma ya vijana na/au ufadhili wa mipango ya vijana.

CDD inasema kuwa Serikali inapaswa kuunda

programu mahususi ili kukidhi mahitaji na matarajio ya vijana wanaoishi kaskazini mwa Msumbiji, eneo lililoathiriwa na itikadi kali kali. Kwa hivyo, muundo wa programu maalum kwa ajili ya vijana kaskazini mwa Msumbiji lazima daima uzingatie mienendo ya ndani ambayo inakuza misimamo mikali na hatari ya kuajiriwa na watu wenye msimamo mkali.

TAARIFA ZA UHARIRI:

Mali: CDD – Centro para Democracia e Desenvolvimento
Mkurugenzi: Prof. Adriano Nuvunga
Mratibu wa Programu: Prof. Domingos do Rosário
Naibu Mratibu wa Mpango: Américo Maluana
Mchapishaji: Emídio Beula
Mwandishi: Emídio Beula
Timu ya ufundi: Emídio Beúla; Leonel Sapite (Nampula); Abdul Gafur Monteiro Tavares (Cabo Delgado); Evaristo Lucas (Niassa)
Muundo: CDD

Anwani:

Rua Dar-Es-Salaam Nº 279, Bairro da Sommerschild, Cidade de Maputo.
Telephone: +258 21 085 797

 CDD_moz

E-mail: info@cddmoz.org

Website: <http://www.cddmoz.org>

Washirika:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embaixada da Suíça em Moçambique